

Ауыз қуысының кілегей қабығы мен еріннің обыр алды аурулары

Доц.Сапаева Н.Ғ.

Обыр алды ауруларды тудыратын себебтер

- Химиялық заттардың әсері (пирен, антрацен, нас,бетель, фенол, алкоголь, формальдегид,гербицидтер)
- Созылмалы механикалық жарақаттау
- Электрохимиялық әсер
- Радиация
- Жасанды протездер

Дүние жүзінде жылына 10
миллион адам қатерлі ісік
ауруларымен аурады; осы
аурулардың 7 миллионы
қайтыс болады

Онкологиялық дерттердің ЭТИОЛОГИЯСЫ

- Эмбриональды дистопия теориясы (Ю. Конгейм, 1882)
- Созылмалы бейспецификалық тітіркендіру теориясы (Р. Вихров, 1885))
- Химиялық канцерогенез теориясы (Л. Шабад, 1981)
- Инфекциалық вирустық канцерогенез теориясы (Л.Зильбер 1936)

Обыр алды кезеңдері

- Жалпы өзгерістер
- Морфологиялық өзгерістер
- Белгілері жоқ (досимптоматическая)
- Белгілері пайда болған (симптоматическая)

Әрбір рак ауруының өзінің обыр
алды кезеңі бар, бірақ обыр
алды аурудың бәрі ракқа
ауспайды

Қатерлі ісіктің патогенезі:

- *инициация* — қалыпты жасушалардың ісік жасушаларына ауысу (за счет вируса или канцерогенного вещества);
- *промоция* (белсендету);
- *қатерлі ісіктің дамуы*

Кілегей қабықтың обыр алды ауруларының жүйесі (А.Л. Машкиллейсон, 1965)

- Шартсыз түрде қатерлі ісікке ауысады – Облигатты Боуэн ауруы
- Факультативті (қатерлі ісікке сирек ауысады) – қызыл жалпақ теміреткенің гиперкератозды, жаралы түрлері, веррукозды лейплакия, папилломатоз,

Боуэн ауруы (carcinoma in situ)

- Қызарған ошақ 1-2 мм ден 5-6 см дейін
- Бетінде жіп тәріздес өсік пайда болады
- Кілегей қабығынан төмен немесе жоғары орналасады
- Орналасуы - ауыз қуысының артқы аймақтары, тілдің бүйір беттері, жумсақ таңдай, қанат-жақ сүйек қатпары

Сәуле әсерінен дамыған СТОМАТИТ

- Сәулемен емделгеннен 5-7 күннен кейін дамиды алғашқы өзгерістер — ауызда құрғақтану, ашу сезімі байқалады, дәм сезу бұзылады
- Атрофияланған, құрғақтанған шырышты ауыз қуысының кілегей қабығында гиперкератозданған ошақтар пайда болады, жаралаға айналады

Еріннің обыр алды аурулары

- **Облигатты** – Мангонотти хейлиті, шектелген гиперкератоз, ерін жиегінің сүйелге ұқсас обыр алды ауруы
- **Факультативті** – лейкоплакияның веррукозды түрі, қызыл жалпақ теміретке мен қызыл жегінің жаралы және мүйіздену түрлері, кератоакантома, сәле әсерінен дамыған ерінің қабынуы, тері-мүйіз

Ерін жиегінің сүйелге ұқсас обыр алды ауруы (precancer verrucosae)

- Ақшыл-қызыл түсті будырмақ тәрізді құрылым, көлемі 2-10 мм
- Беті мүйізгектенген, табаны жұмсақ
- Тек қана төменгі ерінде орналасады
- 1-2 айда қатеолі ісікке ауысады

Еріннің абразивты обыр алды қабынуы (хейлит Манганотти)

- Домалақ немесе сопақ ашық қызыл шикі ет түсті ошақ, беті жылтыр
- Эрозия төменгі ерінде орналасады, төңірегінде аздаған қызару байқалады
- Ауырмайды
- 4 – 6 айдан кейін қатерлі ісікке ауысады

Еріннің шектелген гиперкератозы

- Ерінің ортасында көлемі 2-8 мм мүйізденген құрылым
- Консистенциясы жұмсақ, қозғалып тұрады
- Ерін бетінен төмендеу орналасады

Кератоакантома (keratoacanthoma)

- Дөңгелек пішінді, қызыл-сұр түсті түйіншек
- тығыз консистенциялы эпидермальды ісік
- Ерін жиегінде немесе бетте орналасады
- Ортасында мүйізденген қабыршыққа толы шұңқыр

©Dr. Dubin's collection

ТЕРІ МҮЙІЗ

- Конус тәрізді, табаны кең сұр түсті ошақ
- Эпителийдің шектелген гиперплазиясы
- Ауырсыну болмайды
- Кейде мүйізденген қабаттары өз бетімен алынады

Обыр алды аурулардың қатерлі ісікке ауысуы

- Табаны тығыздалады
- Ошақ төңірегінде мүйізгектену күшейеді
- Бетінде грануляциалық тіндер пайда болады
- Ошақ ауырады, қанайды